

हाच मंत्र नेक

घेई घेई वाचे साई नाम एक
दुःखाविण जगण्या हाच मंत्र नेक ॥

सगे संगती सारे सोडतील साथ
आठवा आठवा श्री साईनाथ ॥

दावी योग्य मार्ग सान्या भक्ता साई
संकटाचे समई धावे आमुची आई ॥

धन संपत्ती सारे मानवी वैभव
संग न ये काहीं सांगे साईनाथ ॥

मान मरातब आहे सारे झूट
सांगे साईबाबा यातूनी तू सूट ॥

इंदू म्हणे धन्य मी, पुण्य फळा आले
कलीयुगी जन्मा येऊनी साईनाथ भेटले

-डॉ. कु. इंदू नाईक-
सीताकुंज, लोणावळा-

कृतार्थ जीवनाचे सूत्र

श्रीसाईसच्चरिताचे करीता पारायण ।
मन तल्लीन लागले श्रीसाईचे ध्यान ॥१॥

मन प्रफुल्लित मम अंग रोमांचित ।
श्री साईबाबा साक्षात् समोर दिसत ॥२॥

श्रीसाई सांगती धर अदधा सबुरी ।
देवाला आळवूनि ठेव तव हृदयांतरी ॥३॥

कृपा-कटाक्षे वरदहस्त मस्तकावरी ।
धन्य झाले मम जीवन जगाभितरी ॥४॥

बाबांचा उपदेश म्या मनीच ठसावला ।
मन आकळूनि आचरणात आणला ॥५॥

मुखी साईनाम श्रद्धा सबुरीची आठवण ।
जीवन-कृतार्थ जर्यांसिंग नाचे आनंदाने ॥६॥

—श्री. जर्यांसिंग वागरे.
६६, पटेल वाडी,
ग. द. आंबेकर मार्ग,
परळगाव, मुंबई ४०००१२.

मुखी घास देणार

सदैव माझ्या शिरावरी ठेवा पित्याची पाखर
तुम्हांविण कोण माझ्या मुखी घास देणार ॥१॥

गुणगान तुझे सामवेद गाती
हवी रे चराचरा तुझीच नाती

वाट चुकल्या वाटसरूला तुझ्या छायेचा आधार
तुम्हांविण कोण माझ्या मुखी घास देणार ॥२॥

पथापथावर खोटी मृगजळे
माया, ममता दूर वळवळे

मुखवटचांची इथे भ्रमंती नको फसवा बाजार
तुम्हांविण कोण माझ्या मुखी घास देणार ॥३॥

रोमरोमी मम साई ललकारे
आता न मजला दूर किनारे

जीवनाच्या सरतेपणी तुझा दिसावा दरबार
तुम्हांविण कोण माझ्या मुखी घास देणार ॥४॥

—श्री. प्रकाश विठ्ठल परब.
२११६ वरळी, वी. डी. डी. चाळ,
मुंबई ४०० ०१८.

अमुची राजधानी

卷之三

शिरडी आमुच्ची राजधानी
चक्रवर्तीं श्री साई सदगुर

पाही चौदा भवनी ... ॥८॥

इंद्रपूरी परि वैभव इथले
शशी मित्रांचे तेज विराजे
देव देवता या नगरीला

नमती स्वर्गातूनी ... ॥१॥

अति आवडते विराजप्याला
हृद सिंहासन या सद्गुरुला
आतुर होती पंचारतीला

पंचग्राण नयनी . . . ॥२॥

साई भक्तीला उधाण येते
तनु मनाला भुरळ घालते
दर्शन व्याकळ शक्ति करते

साई जगन्मोहिनी ॥३॥

-श्री. बालासाहेब शांताराम नाडकर्णी.
लक्ष्मीपुरी, कोल्हापुर.

अगाध तब लीला

(कोल्हापूरचे साईमदत श्री. स. व्यं. कुलकर्णी यांच्या पत्ती व सौ. नीलम देशपांडे यांच्या मातोश्री सौ. सुशिला सदाशिव कुलकर्णी या दि. १५-१-१९८४, मकर संकाती दिवशी साईचरणी चिलीन ज्ञात्या. तत्पूर्वी ९ तारखेस म्हणजे सोमवारी पहाटे श्री बाबांनी त्यांना स्वप्नात त्यांच्या उशाशी बसून “बाळ आता मी तुला बरे करतो काळजी करू नकोस.” असे सांगितले व त्यानंतर शेवटपर्यंत त्या ‘मला बरे वाटते’ असे म्हणत आणि खरोखरच वेदना कमी कमी होऊन साईबाबांचे तस्वीरीकडे पहात पहातच त्यांचे प्राणोक्रमण झाले.

या प्रसंगास अनुलक्षून त्यांनी केलेली ही कविता. श्री. कुलकर्णी यांचाही लेख या अंकात इतरत्र छापला आहे.)

हे करुणाकर, साईमाय,
अगाध तब लीला ॥
तुज वाचुनी नसे दुजा आधार
या अज्ञ बालिकेला ॥७॥

जन्मदात्री ती सोडूनी गेली
पावली तब पदाला ।
देऊनि दृष्टांता तू चमत्कृति केली
ती विसरली यातनेला ।
नाही घरघर, खाँसी न उचकी
हासत-हासत आली तब सेवेला
अगाध तब लीला . . . ॥१॥

दिघलेस अहेवपण तिजला ।
तू देशील रे सद्गतीच तिजला ।
देशील निजठायी ठाव ही तिजला ।
परंतु देवा, आता कोण म्हणेल ‘लाडकी’
या अज्ञ बालिकेला ॥२॥

खचितची मी अपराधी म्हणूनी
जाले वंचित मातृसुखाला ।
परी कृपासिधु तू होऊनी तारी,
करी बंधमुक्त मजला ।
मज घेई वा आलिंगनी
दृढ करी तव पदाला ।
अगाध तव लीला ॥३॥

—सौ. नीलम दीपक देशपांडे
११३९, 'ई' साईक्स इक्सटेंशन,
कोल्हापूर.

साई तुझ्या दर्शना

तळमळतो जीव माझा
साई तुझ्या दर्शना ॥
नित्यवाटे शिरडीस यावे ।
तुझ्या दर्शनाला ॥४॥
दर्शनासी मुकलो तुझीया ।
जाण रे तपाला ॥५॥
काय सांग चुकले माझे ।
घडवण्या वियोगा ॥६॥
हिन, दिन, म्णूहणी मजला ।
विसरलासी का रे ॥७॥
सोड, सोड हंसवा आता ।
नेई शिरडीला ॥८॥
हात धरूनि लिहवीसी जैसा ।
नेई मज तैसा ॥९॥
मशिदमाई आमुचि आई ।
भेटवी पदांता ॥१०॥
तळमळतो जीव माझा ।
देशी कधी दर्शना ॥

—श्री. नथुराम दादाजी जोशी
मु. पो. केळवा रोड, ता. पालघर, जि. ठाणे.

साईश्लोक

मना साई पन्थेची जावे । नित्य साई रूपे रमावे
नाही चिंता नाही कष्ट । साई दर्शने होतील नष्ट ॥१॥

नको द्वैत अद्वैताचा वाद । साई परमेश्वर सत्य
मना होवू नको विचल । जप नाम तिन्ही काळ ॥२॥

काशी पंडरी रामेश्वर । तिन्ही तीर्थे तिथे सिद्ध
आता विचार नको अन्य । शिर्डींस जाता होशील धन्य ॥३॥

असे शिर्डीं क्षेत्र सुंदर । गुरुस्थान असे पवित्र
द्वारकामाईत निवास । चावडी असे विश्रांतिस्थान ॥४॥

लेंडीबागेत विहार । भिक्षेस्तव ग्राम संचार
झाले साईचरणी पवित्र । अवघे शिर्डीं भूक्षेत्र ॥५॥

इथे आहे समाधिस्थान । तिथेच बसूनी करी ध्यान
देतील बाबा दृष्टांत । सत्य निरंतर हेच जाण ॥६॥

सदा सज्जनांचा मेळावा । होतो अहोरात्र सोहळा
पुण्य होतील मनोकामना । नष्ट होतील अन्य व्यथा ॥७॥

साईनाम असे प्रबळ । तरुनी गेले कित्येक दुर्बल
चराचर जड चेतन । अवघे साईमय जगत ॥८॥

साई शिव साई राम । स्मरणे उद्धरती पतीत
धन्य झाले शिरडीग्राम । साईचे हे पुण्य धाम ॥९॥

मना साई पन्थेची जावे । शुद्ध भाव असू द्यावे
नित्य साई पूजन करावे । भव सागरी तरुन जावे ॥१०॥

—सौ. शकुंतला शंकर जगतकर

१९-१६२ उम्रत नगर, वि. २,
गोरेगांव (पश्चिम) मुंबई ४०० ०६२

शिरडीला जायाचे

शिरडीला जायाचे, तिथे मला राहयाचे ।

साई, साई, साई गायाचे

साई, साई, साई ध्यायाचे ॥८॥

“मी” पणाचे बंधन ।

“अहं” पणाचे इंधन ।

धुनीत मला जाळायाचे ।

साई, साई, साई गायाचे ।

साई, साई, साई ध्यायाचे ॥९॥

विवेक वैराग्याचे घन ।

अखंडित अनुसंधान ।

साईरूप जगी पाहयाचे ।

साई, साई, साई गायाचे ॥

साई, साई, साई ध्यायाचे ॥१०॥

साई माझा कृष्ण ।

मी त्याची राधा ।

राधाकृष्ण मला व्हायाचे । हा

साई, साई, साई गायाचे ।

साई, साई, साई ध्यायाचे ॥११॥

—श्री. अनिल केशवराव रसाळ.

२१३८२, बी. पी. टी. स्टाफ इवार्ट्स

रेनॉल्ड्सॅ रोड, वडाळा (पूर्व),

मुंबई ४०० ०३७.

साईमुळे भाग्य उजळले

या कमलेचे भाग्य उजळले ।
 साई माझ्या देवहान्यात रमले ॥
 आठवित होते मी साई भजनी ।
 आज मला ते सौख्य लाभले ।
 या कमलेचे भाग्य उजळले ॥१॥

प्रेम भरूनी मी साईला बघितले ।
 सुख, दुःखाच्या अश्रूंनी साई चरण धुतले ।
 दोन हस्त, तिसरे मस्तक आहे बाबा
 तुम्हीच मजला हे सर्व शिकविले ॥
 या कमलेचे भाग्य उजळले ॥२॥

व्यथा मनाची आता सरली ।
 घर आणि जननिंदेची भीती नुरली ।
 राम नामाने जसे पाषाण तरले ।
 तसे साई सागरी मी तरले तरले ।
 या कमलेचे भाग्य उजळले ॥३॥

—सौ. कमल रामदास इंगळे.

द्वारा : पी. आर. टोंगे, जोशी चाडी,
 गोपाल नगर, नागपूर.

तुजवीण साई मज कोण पाही !

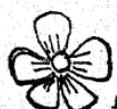
तुच माझा पिता अन् तूच माझी आई ।
तुजविण साई मज कोण पाही ॥धृ.॥

नको देऊ मजला संसारभिलाषा ।
 नको पाडू पदरी माझ्या निराशा ।
 मन माझे राहो निरंतर तुझ्या ठायी ।
 तुजविण साई मज कोण पाही ॥१॥

विवंचना पाठीची ही सरेना ।
 तब नामस्मरणी मन ही समेना ।
 कृपा करोनी मज चरणी ठाव देई ।
 तुजविण साई मज कोण पाही ॥२॥

तुजविण तारेल कोण मज अनाथा ।
 तब चरणकमली ठेविते भी मम माथा ।
 घडू द्यावे चिंतन सर्वकाळ बारा माही ।
 तुजविण साई मज कोण पाही ॥३॥

-कु. शीला विश्वनाथ नाडकर्णी.
वी-११, नटराज सोसायटी,
रवि कंपाऊँड, ठाणे - २.

तिन्ही त्रिकाळ

तिन्ही त्रिकाळ करु साईपूजा

प्रसन्न होईल साईनाथ कृपालू माझा

तिन्ही त्रिकाळ करु आरती

करिती खचीतच कृपा आपणावरती

तिन्ही त्रिकाळ करु भजन

साईनाथाचे होईल दर्शन

तिन्ही त्रिकाळ करु या किर्तन

दुःख संकटे जातील पढून

तिन्ही त्रिकाळ म्हणू साईवचने

मग कळीकाळाला न भिणे

तिन्ही त्रिकाळ गाऊ साईचे गुणगान

तथाचे घरी लागती नित्य साईचे चरण

तिन्ही त्रिकाळ पोथी वाचिता

साई होईल तुमचा त्राता

तिन्ही त्रिकाळ उद जाळिता

साई होईल शांती दाता

भुकेल्या नित्य जेवण घाली

साई असे त्याचा सदा वाली.

—सौ. सुप्रभा शशीकांत पाठक.
राजाराम पाटील चाळ,
मानपाडा रोड, डोंबीवली.

मी
अडचण
जावया
असतान
आहे.
आली
सहकार
आली
कोणी'

श्रीसाईलीलाचा अभिप्राय कळवा

श्रीसाईलीलाच्या अंकावर वाचकांच्या प्रतिक्रिया या संबंधीचे एक सदर सप्टेंबर ८४ अंकापासून नियमितपणे देण्याचे योजिले आहे. कृपया आपला अंकावरील अभिप्राय अगदी थोडक्यात, मोजक्याच शब्दात वाक्यात आमच्या दादर कार्यालयाकडे पाठवावा. नावासहित तो प्रसिद्ध करू.

- का. संपादक.

साईनिकेतन मधील गुरुपौर्णिमा

संस्थानच्या दादर येथील कार्यालयात गुरुपौर्णिमेचा उत्सव गुरुवार ता. १२-७-८४ रोजी थाटाने साजरा करण्यात आला. ठीक दुपारी १२ वाजता श्रींची आरती झाली त्यावेळी शेंकडे भक्त हजर होते. आरती नंतर तीर्थ-प्रसादाचे वाटप करण्यात आले. सायंकाळी ६ वाजेपर्यंत असंख्य भाविकांनी येऊन श्रींच्या दर्शनाचा लाभ घेतला.

साईभक्त छत्रे यांचे निधन

कल्याणचे साईभक्त संस्कृत पंडित श्री. विश्वनाथ केशव छत्रे यांचे कल्याण येथे वयाच्या ७८ व्या वर्षी १-७-८४ रोजी देहावसान झाले. त्यांनी १९७२-७४ पर्यंत श्रीसाईलीला मधून भरपूर लेखन केले आहे. त्यांचे संस्कृत भाषेवर असामान्य प्रभुत्व होते. त्यांनी अनेक पुस्तके लिहिली आहेत. स्वतः पंतप्रधान श्रीमती इंदिरा गांधी यांनी त्यांना २०० रु. व खास प्रशस्ती पत्र देऊन गौरव केला होता.

माझे
येथे

व
स

साई-गीत

साईनाथ तुझी आरती करिते,
 हृदयातील मी भाव अप्पिते
 अहमदनगरा शिरडी ग्रामी
 साईनाथ तु अवतरलासी
 मां प बळाने धुनी प्रकटचि करिसी
 साईनाथ तुझी आरती करिते ।

तलमठणाऱ्या भक्तांसाठी
 सार्थक करण्या जीवनासाठी
 संकटात तू धावूनी येतो
 साईनाथ तुझी आरती करिते ।

—कु. कल्पना उद्घव बल्लाळ.
 जी । २३, कुमार सोसायटी,
 नेहरू रोड, सांताकूज (पूर्व),
 मुंबई — ४०० ०५५.

श्रीमती पार्वतीबाई रासने यांचे निधन

श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडीचे एका वेळचे माजी विश्वस्त श्री. नानासाहेब दामोदर रासने यांचे बंधू आप्पासाहेब उर्फ त्रिंबकराव दामोदर रासने यांच्या पत्ती गं. भा. पार्वतीबाई (काकू) यांना २६-५-१९८४ रोजी रात्री १०-२० वा. देवाज्ञा झाली. श्रीमती पार्वतीबाईची आप्पासाहेबांशी झालेली सोयरीक श्री साईनाथ महाराजांच्या आज्ञेने झालेली होती हे विशेष होय.

श्रीसाई मृतात्म्यास चिरशांती व सद्गती देवोत.

श्रीसाई सत्यनारायण पूजा कथा श्रीसाई उदी-गंगा पूजन

(लेखक - श्री. वसंत विष्णु उर्फ आबा पणशीकर. प्रकाशक - श्री. एस्. एस्. तानावडे, ताडदेव बुक हॉपो, प्रकाशन, ५ सोनावाला विल्डिंग मु. ७, किमत २ रु. पृष्ठे ३२).

आपल्या मनातील कोणतीही इच्छा पुर्ण झाल्यावर साईभक्त श्रीसाई सत्यनारायणाची मनोभावे पूजा करतात या प्रसंगी श्री साई उदीचे व श्री साईतीथचिह्नी म्हणजे श्रीसाई गंगेचे ही पूजन करतात. या छोटेखाली पुस्तकात श्रीसाई सत्यनारायणाचे पूजन यथोचित सोपस्कारासहित प्रथम पासून तो थेट शेवटपर्यंत १ ते ३९ क्रमांकाने व पाच अध्यायात व्रतकथा अभंगात दिलेली आहे. ती खरोखरीच वाचनीय आहे. तसेच या सत्यनारायण पूजे बरोबरच श्रीसाई उदी व श्रीसाई गंगा म्हणजे तीर्थ पुजेचेही महत्व विषद केले आहे. शेवटी फलश्रुती, बाबांची आरती, प्रार्थना व मंत्र पुष्पांजली ही देण्यात आलेली आहे. मुख पृष्ठावरील व मलपृष्ठावरील चित्र जाधव मास्तरानी रेखाटलेले आहे. प्रत्येक साईभक्ताने हे पुस्तक आपल्या संग्रहात ठेवावे.

४४ ४४ ४४

सिंधुलहरी

(गीत रचना - श्री. दा. र. दळवी, प्रकाशक - सुप्रकाश प्रकाशन, सुनिकेतन ब्लॉक नं. १, तहसील कचेरी नजिक, कणकचली, जि. सिंधुदुर्ग, पृष्ठे ६८ किमत ६ रु.).

श्रीसाईलीलाचे एक गुणी कवी श्री. दा. र. दळवी यांच्या एकंदर ५७ कवितांचा हा संग्रह अक्षयतृतीयेच्या दिवशी कोकणातील कळसुली हायस्कूलच्या रौप्य महोत्सवात अध्यक्षांचे शुभहस्ते प्रकाशित करण्यात आला. या काव्य संग्रहात भवित सुमने, भावपुष्पे, भावतरंग, चात्रिका, धक्कांकिका इ. काव्य-साहित्याच्या प्रकारातील कविता दिलेल्या आहेत. यावरून श्री. दळवी यांची भावात्मकता व रसिकता दिसून येते. गणपती, तुळजाभवानी, साईनाथ व श्रीकृष्ण यांचेवर त्यांनी काही कविता केलेल्या बहारीच्या आहेत, तर कोकण दर्शन मधील ६ कवितांतून चितारलेली कोकणातील दृश्ये मोठी मोहक वाटात. काव्य संग्रहाचे नावाला साजेसे सिन्धुदुर्ग किल्ल्याचे रेखाचित्र मुख पृष्ठावर असल्याने काव्य संग्रहाला आणखोनच साज चढला आहे. एक चांगला दर्ढेदार काव्य संग्रह मराठी साहित्याला दिल्याबद्दल आम्ही श्री. दळवी यांचे मनापासून कौतुक करतो.

- साईनन्द

श्रीसाईबाबा संस्थान, शिष्यवृत्ति

श्री साईबाबा संस्थान शिरडी यांचेकडून सन १९८४ करीता गरीब व हुशार अशा पात्र ठरणाऱ्या विद्यार्यांना शिष्यवृत्ती वाटप करावयाचे आहे.

तरी इयत्ता १०वी (नवीन एस. ए स. सी.) वा त्यापुढील कोणत्याही महाविद्यालयीन तसेच कोसेसच्या परीक्षेत शेकडा ६० टक्के किंवा त्याहून जास्त गुणसंख्या असणाऱ्या विद्यार्यांनी आपल्या शैक्षणिक संस्थेमार्फत संस्थानचे ठराविक नमुन्यातील अर्ज पाठवावेत.

अर्जांची प्रत श्री साईबाबा संस्थान, शिरडी, ता. - कोपरगाव, जि. - अहमदनगर यांचेकडे मोफत मिळतील, पोस्टाने पाहिजे असल्यास स्वतःचा पत्ता असलेले ५० पैशांचे तिकीट लावलेले पाकीट अथवा ५५ पैशांची पोस्टाची तिकीटे पाठविल्यास मिळतील.

छापील अर्ज मागविण्याची अंतीम मुदत ३१-८-१९८४ तर अर्ज स्विकारण्याची अंतीम मुदत १५-९-१९८४ अशी आहे.

मुदतीनंतर आलेल्या किंवा अपुरी माहिती असलेल्या तसेच वरील अटी पूर्ण होत नसलेल्या अपात्र अर्जावर विचार केला जाणार नाहीं व त्याबाबत पत्रव्यवहारही केला जाणार नाहीं.

(क. हि. काकरे).

न्यायालयधारक,
श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडी

फोन : - २१४६७

भारत होमिथो फार्मसी

टिळक चौक, बेळगाव ५९०-००२.

भारतीय औषधांबरोबर ओरिजिनल सील्ड

जर्मन, अमेरिका व स्विजरलंड या देशांची

होमिओपॅथिक टिक्चर्स पेटंट व

बाराक्षार औषधे माफक दरामध्ये

मिळण्याचे एकमेव विश्वासार्ह

ठिकाण!

शिरडीवृत्त माहे मे १९८४

या महिन्यात श्री साईबाबांचे दर्शनासाठी वाहेरगावची भक्त मंडळी कारमोठद्या संख्येने आली होती. काही कलाकारांनी श्रींच्या पुढे हजेरी दिली - ती खालील प्रमाणे -

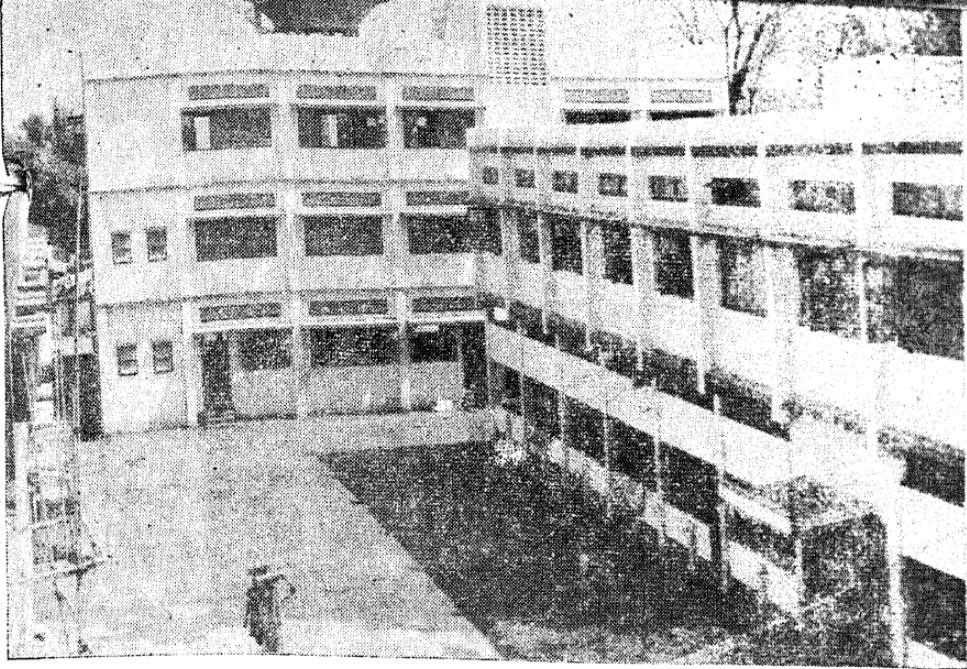
कीर्तन :- (१).ह. भ. प. प्रमिला दत्तात्रय पैठणकर.
 (२) ह. भ. प. लक्ष्मण आनंदा मिरजकर.

प्रवचन :- (१) ह. भ. प. विश्वनाथ महाराज, सुराळे.
 (२) ह. भ. प. चंद्रकांत उमाकांत वेल्हेकर, पुणे.

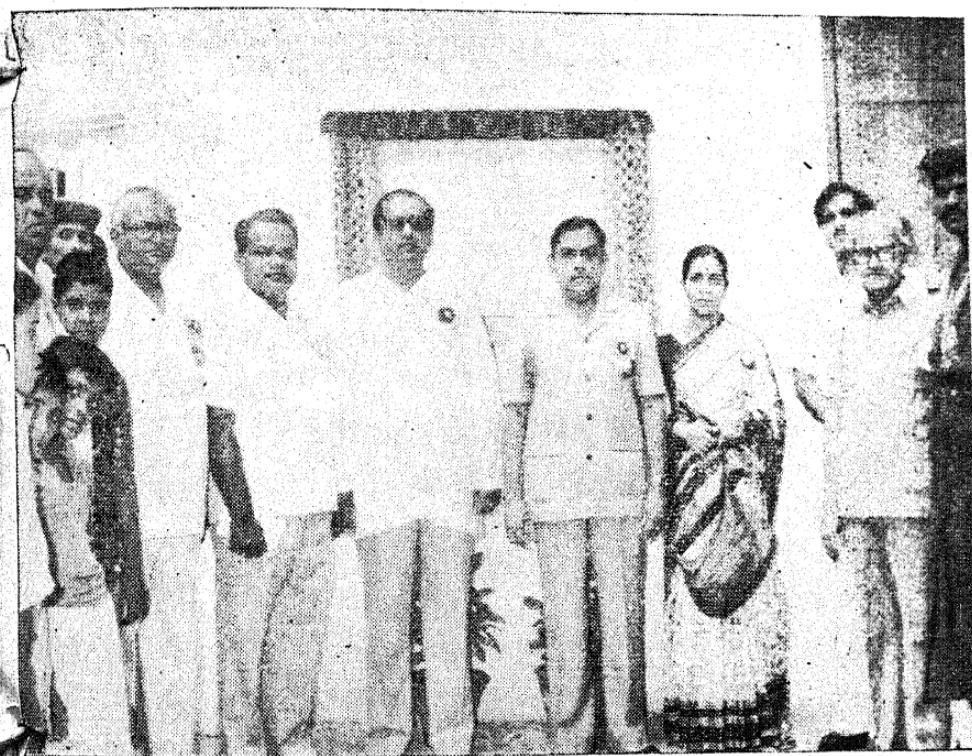
भजन, गायन, वादन वर्गे :- (१) श्रीसंत मुक्ताआई भजनी मंडळ,
 सोलापूर. (२) श्रीसंकीर्तन समाट आर इंद्रदासजी, सिंकंदराबाद. (३) श्री.
 बी. सत्यनारायण. (४) श्री. आय. व्यंकटराव, विशाखापट्टण. (५) टी.
 श्रीरायलू, हैद्राबाद. (६) श्री. दत्तात्रय विठ्ठल घाग, मुंबई. (७) एस. राजू
 नायकर, घाटकोपर. (८) श्री. एकनाथ जयराम घाग, ठाणे. (९) श्री.
 बाळासाहेब शांताराम नाडकर्णी, कोल्हापूर. (१०) श्री. नंदकिशोर पुरोहित,
 मुंबई. (११) श्री. ए. एम. मनुजा. (१२) सौ. ज्योती ए. मनुजा. (१३)
 कु. मीना ए. मनुजा. (१४) श्री. चांद ए. मनुजा. (१५) श्री. महेश ए.
 मनुजा. (१६) श्री. सुरेश बही. दंडे, नागपूर. (१७) श्री. गोदावर गंगवानी.
 (१८) विद्या बी. मधीजा. (१९) सुधा सुरेंद्रराव सापनेकर, देवळाली.
 (२०) श्री. के. टी. टिकू. (२१) जैश्री टिकू. (२२) श्री. पोषटराव गोपाळ.
 दुधवडे, सावळीचिहर. (२३) हरेशर कान्हे, दादाराम केशव आरेकर, मुरवे.
 (२४) नलिनी कपिलदास दवे, भावनगर. (२५) दिव्यानंद नाथन, भोपाळ.
 (२६) राज्यसमाट थिएटर्स भजनी मंडळ, कोल्हापूर. (२७) श्री. विनायक
 काशिनाथ गुप्ते, कर्जत. (२८) श्री. दिवानंद लाथन, भोपाळ.

हवापाणी :- शिरडी येथील हवापाणी उत्तम असून रोगराई काही नाही
 पहाटे हवा आल्हादकारक असते.

श्री साईनाथ रुणालय जुनी इमारत विस्तारीत कक्ष व वाजूला रुणांच्या
नातेवाईकांना उतरण्याच्या सोयीसाठी अतिथी कक्ष.

श्री साईनाथ रुणालयाच्या विस्तारीत कक्षाचे उद्घाटन झाले त्यावेळेचे डायाचित्र

Regd. No. MH/BYE/26

LICENCE No. 19

Licence To Post Without Prepayment
At Dadar Head Office, Bombay-14

चेट सेंट श्री साईबाबा	मराठी	०-५०	३-००
श्री साईबाबा दि सुपरमेन	इंग्रजी	५-२५	३-००
शिरडी गाईड	इंग्रजी	१-५०	३-००
"	मराठी	१-५०	३-००
शिरडी गाईड	गुजराथी	१-५०	३-००
"	हिंदी	छपाई चालु	आहे.
स्त्राध्याय	मराठी	०-९०	३-००

श्रीसाईलीला, अधिकृत मासिक मुख्यपत्र मराठी व इंग्रजी वार्षिक वर्गणी
१०-०० प्रत्येकी प्रत १-००
(व्ही. पी. ची पद्धत नाहीं)

अ.क्र.	फोटोचे नाव	फोटो साईज	किंमत रु. पैसे	पो. व पंक्तिग रु. पैसे
१)	आशीर्वाद फोटो	१४"X२०'	१-६५	३-००
२)	"	१०"X१४'	१-१०	३-००
३)	"	७"X१०'	०-५५	३-००
४)	"	४"X५"	०-२०	३-००
५)	"	२"X३"	०-१५	३-००
६)	दगडावर बसलेले बाबा (रंगीत)	१४"X२०"	१-६५	३-००
७)	" (काळा पांढरा)	१४"X२०"	१-६५	३-००
८)	मूर्ती फोटो	१३"X१८"	२-७५	३-००
९)	"	१३"X१८"	१-९०	३-००
१०)	द्वारकामाई कैमेरा (रंगीत फोटो)	१०"X२०"	१-१०	३-००
११)	" (काळा पांढरा)	१०"X१४"	०-८५	३-००
१२)	कैमेरा द्वारकामाई फोटो ,	९"X१२'	१-१०	३-००
१३)	" (रंगीत)	९"X१२'	१-६५	३-००
१४)	निला	९X१३	०-७५	३-००
१५)	श्रीसाईबाबांचे पत्र्याचे कॅलेंडर	- - -	१६-००	८-००

मुद्रक : पांडुरंग मोरे, बांम्बे नॅशनल प्रिन्टर्स प्रा. लि. ४२, जी. डी. आंबेकर मार्ग,
वडाळा, मुंबई ३१, संपादक व प्रकाशक : श्री. क. हि. काकरे, साई निकेतन,
डॉ. आंबेडकर रोड, खोदादाद सर्कलजवळ, प्लॉट नं. ८०४, बी. दादर मुंबई १४

श्री साईनाथ

साईनाथ दरबार अंतर्राज्यीय उत्सव के अधिकारी समिति

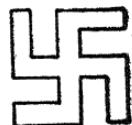
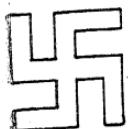
श्रीसंत दासगणू महाराजाना पंढरपूरला जाऊन श्री विठ्ठलाचे दर्शन घेण्याची इच्छा झाली. तेव्हा श्रीबाबांनी त्यांना तिथल्या तिथेच शिरडीत साक्षात् श्री पांडुरंगाचे असे दर्शन घडविले! आणि मग दासगणुंच्या तोंडून शिरडी माझे पंढरपूर। साईबाबा रमावर या सुंदर अभंगाची निर्मिती झाली.

सप्टेंबर १९८४)

(किंमत १ रु.

श्री साईनाथ वाचनालय

जगा लावावे सत्यथी । हेचि साईलीलेची कृती ॥

શ્રી સાઈલીલા

श्रीसाईबाबा संस्थान,
शिरडीचे अधिकृत मासिक

संपादक :
श्री.क.हि.काकरे
रिसिव्हर श्रीसाईबाबा संस्थान, शिर्डी

कार्यकारी संपादक :

डॉ. श्री. दि. परचुरे
एम. ए. पी. एच. डी.
(इंग्रजी आवृत्ति)

**श्री.सदानंद चेंदवणकर
(मराठी आवृत्ति)**

श्रीसाई वाक्सूधा

వర్ష ६३ (వ)

किंमत १ रुपया

(अंक ६)

श्रीसाईलीला सप्टेंबर १९८४

दूरध्वनी

੮੮੨੨੫੬੩

कार्यालय :

“ सार्वनिकेतन ”, प्लॉट नं. ८०४-बी, डॉ. आंबेडकर पथ, दादर. मुंबई-४०० ०१४.

卷之三

वार्षिक वर्गणी रु. १०/- (ट.ख.सह) किरकोळ अंक १ रु. फक्त.

जगा लोगावे सत्पथी । हेचि साईंलीलेची कृती ॥

मुविचार

श्रीसाईं वाक्सुधा

संत स्वयें ठायीचे मुक्त ।
दीनोद्धरणीं सदैव उद्युक्त ।
अवतार तयांचा केवळ परार्थ ।
निजस्वार्थ त्यां नाही ॥१४॥

निवृत्ती पाया भरती ।
प्रवृत्तीच्या डोल्हान्याभंवती ।
परमार्थाचे मंदिर उभारती ।
भक्तां उद्धरिती सहजगती ॥१५॥

धर्मकार्य धर्म जागृति ।
करूनि अवतार कार्य संपादिती ।
होता निजकार्य-परिपूर्ति ।
अवतार समाप्ति करितात ॥१६॥

सकल जगदानंद करू ।
प्रत्यगा त्माचि परमेश्वरू ।
जो परमेश्वरू तोचि गुरू ।
तोचि शंकरू सुखकरू ॥१७॥

तोचि तो निरतिशय-प्रेमास्पद ।
नित्य निरंतर अभेद ।
नेणे जो देशकाल वस्तुभेद ।
परिच्छेदातीत जो ॥१८॥

-श्रीसाईंसच्चरित अव्याय ४ था.

दिनमेकं शशी पूर्णः
क्षीणस्तु बहुवासरान ।
सुखाद, दुःख सुराणामप्यधिकं ।
का कथा नृणाम ॥

देवांना सुद्धा सुखा पेक्षा दुःख
अधिक भोगावे लागते तेथे
माणसाची काय कथा? महिन्या—
तील एकच दिवस चंद्राचे पूर्ण—
बिव असते इतर दिवशी तो
क्षीण झालेला असतो.

अनुक्रमणिका सप्टेंबर १९८४

१. संपादकीय
२. श्री योगीराज दत्तमहाराज
३. श्री साई उदीचे माहात्म्य
४. दयामयी श्रीसाईबाबा
५. शिरडीत अवतरला साईनाथ
६. जरी हे शरीर
७. श्री बाबांविषयी एकचिंतन
८. तसबीर
९. माझा जो जाहला
१०. बाबा शिरडीत असताना
११. दाता साई त्राता साई
१२. भक्ती तेथे शक्ती
१३. आमचा श्रीबाबांचा पुतळा
१४. श्रीबाबांनी कुणाकुणाला असे वाचविले
१५. मनःशक्ती
१६. श्रीसाई चरणी प्रणाम
१७. तारणकर्ते श्रीसाईबाबा
१८. उदी नव्हे अमृतवल्ली
१९. साई मला दिसले
२०. औक्त वाढो कुकवाला
२१. साईराया माझी माया
२२. पाहिली शिरडीतली पंढरी
२३. समाधी मधूनी जागे व्हा
२४. नमस्कार
२५. सबका मालिक एक
२६. नित्यनेम
२७. श्रीसाईबाबांची प्रार्थना
२८. जगाचे अधिपती
२९. शिरडीवृत्त

- तमेव शरणं गच्छ
- सौ. पद्मावती दैद्य
- डॉ. रा. श्री. कापडी
- सौ. उमिला जोशी
- श्री. राजेंद्र कदम
- सौ. प्रतिमा उमचिंगी
- श्री शामराव जुवळे
- श्री. ग. रा. पालकर
- श्री. उदय राऊत
- श्रीसाईनंद
- सौ. अन्नपूर्णा पवार
- सौ. उषाताई अधिकारी
- श्री. व्ही. ए. किरणेकर
- श्री. माधव गोरे
- श्री. पां. शंभुजबळ
- सौ. शैला पुरव
- सौ. सुलोचना जोशी
- श्री. म. कृ. विचारे
- श्री. दा. र. दलवी
- सौ. रघ्मी कोरे
- श्री नथुराम जोशी
- कु. रक्षा वागळे.
- श्री. के. पी. पहाडे
- सौ. सुनिता विचारे
- सौ. भावना जेऊरकर
- श्री. यशवंत विचारे
- श्री. सूर्यकांत मयेकर
- श्री. बाळासाहेब नाडकर्णी
- जून १९८४

तमेव शरणं गच्छ

स. न. वि. वि.

“तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत ।
तत्प्रसादात्परां शांतिं स्थानं प्राप्त्यसि
शाश्वतम् ।”

या इलोकातून भगवंताने ईश्वर
शरणांगतीचे अलौकिक फल प्रति-
पादन केलेले आहे.

भगवान् सांगतात की हे 'अर्जुना',
ईश्वर मी सर्व प्राणीमात्रांच्या हृद-

यात स्थित आहे. अर्थात ईश्वर व्यापक आहे. पृथ्वी, वायु, तेज, जल, आकाश
चंद्र, सूर्य, स्थिर आणि अस्थिर पदार्थ व्यापून तो दशांगूळे उरलेला आहे.
आणि मायेच्या यंत्रावर सर्व प्राणीमात्रांना आरूढ करून आप-आपल्या सर्व
कर्मप्रिमाणे जन्ममृत्यूच्या दुर्धट वाटेने त्यांना आग्रहाने फिरवितो. याचा अर्थ
असा ईश्वर सर्वांच्या आत राहून जीवांना पूर्व कर्मप्रिमाणे फले देतो. 'अर्जुना'
जर तुला पूर्व कर्मातून सुटका करून जन्ममृत्यूच्या चक्रात फसायचे नसेल,
जिवंत असतानां दुःखाची आत्यंतिक निवृत्ती करून परमानंदाची प्राप्ती करून
ध्याचयाची असेल तर हे 'अर्जुना' तू.

“तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत ।

तत्प्रसादात्परां शांतिं स्थानं प्राप्त्यसि शाश्वतम् ॥”

याचा अर्थ असा हे 'अर्जुना' त्या परमेश्वरालाच तू कायेने, वाचेने,
मनाने आणि धनाने शरण जा. त्याच्या प्रसादाने श्रेष्ठ शांतिची प्राप्ती होऊन
शाश्वत" स्थानाला तू प्राप्त होशील.

'तम् एव:-' त्या ईश्वराला म्हणजे कोणत्या "ईश्वराला"? ज्याचे
चारवेद, सहाशास्त्रे आणि अठरा पुराणे, रामायण, महाभारत, भागवत आं ती
समृद्धी ग्रंथ त्याच प्रमाणे तुकारामादी संत वर्णन करतात, की जो निगृण,
निराकार, निर्विकल्प, निरंजन, नित्य, शुद्ध, सच्चिदानन्द हेच ज्याचे स्वरूप
लक्षण अहे, तसेच जो सगूण आहे, साकार आहे, 'राम, कृष्ण, विठ्ठल.' आदी
रूपाने जो आहे त्या ईश्वराला 'शरणं गच्छ' :

ईश्वराला शरण जाणे म्हणजे ईश्वराचे अस्तित्व मानणे. तसेच डोळ्याने परमेश्वराचे रूप पहाणे. कानाने परमेश्वराचे गुण, किंतु, ताम प्रेमाने एकगे जिव्हेने 'राम' रसाचे सेवन करने, वाणीते वेदशास्त्राचा अभ्यास करणे. पायाने तीर्थयात्रा करणे, हाताने परमेश्वराची पूजा करणे, कायेने भगवंताच्या चरणावर लोटांगण घेणे, मस्तक परमेश्वराच्या चरणी लीन करणे, मनाने परमेश्वरा-बद्ध योग्य संकल्प करणे, बुद्धीने परमेश्वर स्वरूपाचा निश्चय करणे, चित्ताने चितन करणे आणि मी हरीचा दास आहे. असा अहंकार घेणे यालाच म्हणतात परमेश्वराचे कर्तृतंत्र शरणांगती.

दुसरी शरणांगती वस्तूतंत्र आहे. अर्थात् मी परमात्माच आहे असा बोध प्राप्त करून घेणे ही सर्वांत श्रेष्ठ शरणांगती आहे. माणसाने शळ्यतो हीच शरणांगती पत्करावी. तात्पर्य मनुष्याने यथा अधिकार कर्म, उपासना आणि ज्ञान मिळविण्याकरीता अंतकरणापासून प्रयत्न करणे यालाच म्हणतात परमेश्वराला सर्व-भावाने शरण जाणे. काही लोक कायेने शरण जातात परंतु वाचेने आणि मनाने जात नाहीत. काही लोक वाचेने शरणांगती करतात परंतु मनाने करीत नाहीत तर मनाने करून सुद्धा धनाने करीत नाहीत. धनाने सेवा करणे म्हणजे स्तकार्यामध्ये अर्थात् किंतनाला, प्रवचनाला, सत्ता-हाला, तीर्थाला पैसे खर्च करणे.

"तद् प्रसादात्"

अर्जुनाने भगवंताला विचारले की परमेश्वराला शरण गेल्याने कोणत्या फलाची प्राप्ती होते. त्याचे उतर या श्लोकाच्या उत्तरार्थात आहे. परमेश्वराची कायेने, वाचेने, मनाने आणि धनाने सेवा केल्यानंतर अंतकरणातील स्वभाविक मलाची निवृत्ती होते म्हणजेच पाप करण्याची सूक्ष्म वासना नाहीशी होते. आणि हे काम अनेक जन्म परमेश्वराची, सधृची सेवा केल्याने होते. मागच्या अनेक जन्मामध्ये वेदांच्या आज्ञे प्रमाणे घागल्याने, शास्त्राच्या चालीने चालण्याने पुराणाचे अनुसरून केल्याने स्मृत्यादी ग्रंथाचा पाठींबा स्वीकारल्याने संताच्या पावलावर पाऊल दिल्याने शेवटी ईश्वराच्या प्रसादाने अंतकरणातील मल आणि विक्षेप म्हणजे विषयाची सूक्ष्म वासना अर्थात् आपण ज्याला चंचलता म्हणतो त्याची निवृत्ती होते, आणि मनुष्य विवेक वैराग्य षमादीषट्क आणि मुमुक्षुत्व यांनी युक्त होऊन श्रोत्रीय, ब्रह्मनीष्ठ दयाळू सद्गुरुकडे ब्रह्मज्ञान प्राप्ती करीता तो सद्गुरुची कायेने, वाचेने, मनाने सेवा करून त्यांच्या प्रसन्नते द्वारा अहम्, ब्रह्मास्मी म्हणजे मी ब्रह्म,

आहे. अशा अवस्थेला तो प्राप्त होतो, आणि त्याने अज्ञानाची निवृत्ती होते आणि दुःखाची आत्यंतिक निवृत्ती त्या बरोबर होऊन जाते. या गोष्टी ईश्वराच्या कृपा-प्रसादाशिवाय होत नाहीत.

“स्थानं प्राप्त्यस्थि शाश्वतम्”

आता ज्ञान प्राप्त ज्ञाल्यानंतर त्याचं असाधारण फल सांगतात. शाश्वत स्थानाची 'अर्जुना' तू प्राप्ती करून घेशील म्हणजे परमानंद पदाला प्राप्त होशील. याचा अर्थ असा की जीवंत असताना दुःखाची कारणासह निवृत्ती होऊन ब्रह्मानंद प्राप्त होईल, आणि हेच स्थान शाश्वत आहे. वाकीचे कोणतेही स्थान शाश्वत नाही. सरपंच झाला, जिल्हाध्यक्ष झाला, मुख्य मंत्री किंवा राष्ट्राध्यक्ष जरी झाला तरी ते स्थान शाश्वत नाही. नव्हे. नव्हे ब्रह्मदेव, ईश्वर, चंद्र, यम, वरुण, कुबेर आणि आणखी जरी आपण स्वर्गातील देवतांचे स्थान आपण प्राप्त करून घेतले तरी पुण्यकथाने त्या स्थानात हून भर्ष व्हावे लागते. का तर कर्मजन्य फलाचा असा नियम आहे की ते फल शाश्वत नसते. परंतु ज्ञानाने प्राप्त झालेले जे फल असते ते शाश्वत असते. अर्थात् त्या फलापासून कोणीही कोणाला च्यूत करू शकत नाही. त्याच स्थानाला, मोक्ष, देवाची भेट, मानवजन्माचे साध्य, मानवाचा अंतिम मुक्काम, अति-मानवता, जीवन मुद्दिःशी वगैरे नावे आहेत, आणि मनुष्याने जन्माला आल्यानंतर या उत्तम स्थान प्राप्तीची संधी केव्हाही दवडू नये. इतर योनी-मध्ये अशा स्थानांची प्राप्तीच करून घेऊ शकत नाही. या योनीतच ही गोष्ट साध्य आहे. असा शास्त्र सिद्धांत भगवान, अर्जुनाला मोठ्या प्रेमाने 'स्थानम् प्राप्त्यसी शाश्वतम्' या पदाने सांगतात.

तात्पर्य मनुष्याने आहार, निद्रा, भिती, मैथून यात सक्त न होता जीवनावश्यक तेवढ्या क्रियेत गुंतून आपल्या अमौलीक मनुष्य देहाचा काल परमेश्वराच्या सेवेत घालवावा अशी 'भगवान' आज्ञा देतात.

तमेव शरणं गच्छ । सर्वं भावेन भारत ।

श्रीसाईलीला येत्या अक्टोबर १९८४ चा अंक हा दसरा-दिवाळी विशेषांक म्हणून प्रकाशित होईल व नव्हेंबर-डिसेंबरचा जोड अंक हा भक्त अनुभव विशेषांक म्हणून प्रकाशित होईल.
— का. संपादक

दत्तमहाराज यांचे चरित्र

८८८८०८८०८८०

-सौ. पद्मावती वैद्य, मुंबई.

थोर विभूती सुद्धा पुण्य स्थानातच अवतीर्ण होतात. दक्षिण महाराष्ट्रात कोल्हापूर उर्फ करवीर म्हणून पुण्य क्षेत्र आहे. या करवीर क्षेत्री वारणा नदीचे काठी "वठार" म्हणून एक लहान गाव आहे. वठारगावी प. पू. सद्रु श्रीदत्तमहाराज यांचा जन्म झाला. वठार गावचे कुलकर्णी श्री. रा. वासु-देवराव दिवाण हे श्रीदत्त महाराजांचे पिता होत, व श्री. राजारामपंत इनामदार यांची कन्या सौ. मुळताबाई हया महाराजांच्या मातोंश्री होत. श्री राजारामपंत व सौ. मुळताबाई यांचे सात्त्विक प्रेम होते. त्यांचा संसार आनंदात चालला होता. श्री दत्तप्रभूंचे चरणी त्या दोंघांचे लक्ष् असल्या मुळे प्रभूनी त्यांचेवर कृपाछाया करावयाचे ठरवले असावे. कुणी थोर विभूती जन्माला येणार याची चिन्हे दिसू लागली. सौ. मुळताबाई ना पहिली दोन अपत्ये झाली होती. आता हया तिसन्या खेपेस त्यांना वेगळाच आनंद होत होता. त्यांचे कुलात सूर्यउपासना सतत चालू होती. हळूहळू मुळताबाईचे संपूर्ण दिवस भरत आले होते.

शके १८१६ आश्वीन शुद्ध १ प्रतिपदेच्या [दिवशी रविवारी मध्य रात्रीनंतर १ वाजून २१ मिनिटांनी त्यांनी पुत्ररत्नास जन्म दिला. हया पुत्र-रत्ना कडे पाहून माता व पिता आणि इतर सर्व परिवारास अवर्णनीय आनंद झाला होता. १२ वे दिवशी वारसे केले व हया वाळाचे नांव "नरहरी" असे ठेवण्यात आले हेच "नरहरी", पुढे श्री दत्तमहाराज म्हणून प्रसिद्धीस आले.

वयाच्या आठवे वर्षी त्यांची मुंज करण्यात आली. नरहरी ११ वर्षांचा झाला. त्याच वेळी त्यांचे वडील श्री. राजारामपंत हे वारले. नरहरीचे शिक्षण फक्त चार पाच इयत्ता झाले होते. १३ वे वर्षी त्यांनी ठरवले की आपल्याला आता नोंकरी करायला हवी. म्हणून ते प्रथम पायी-पायीच सांगलीला गेले. नोंकरी करण्यास म्हणून गेले खरे पण त्यांचा सारा कल परमार्थिकडे होता. त्यांना त्याची अत्यंत ओढ होती. सांगलीत गेल्यावर त्यांना कळले की, नर-सिंहवाडीस कोणी श्री वासुदेवानंद सरस्वती म्हणून मोठ अवतारी पुरुष

आले आहेत. म्हणून लगेचच दत्तमहाराज त्यांचे दर्शनाला वाढीला गेले. दत्तमहाराजांनी त्यांचे दर्शन घेतले व त्यांना फार आनंद वाटला. मग ते वाढीलाच श्री वासुदेवानंद यांचे सहवासात राहू लागले. स्वामीची सेवा व दर्शनसुख घेत थोडे दिवस वाढीला काढल्यावर दत्तमहाराजांनी गाणगापूरला जायंच ठरवले. स्वामीचे दर्शन घेवून सरळ ते गाणगापूर येथे गेले. गाण-गापूर हे भीमा अमरजा संगमावरचे रमणीय क्षेत्र आहे. तेथे श्रीदत्त गुरुचे साक्षात् अस्तित्व आहे.

अशा एकांत स्थळी झोँपडीत रहावयाचे व भिक्षा मागून खायचे व श्री दत्त सेवा करायची, असा त्यांचा क्रम सुरु झाला. पुढे त्यांना कॉलरा झाला. त्यांना इतके त्याने व्यापले की पंचप्राण व्याकूळ होवून, नरहरी, म्लान होवून मृत्यूच्या दारात पडला. रात्री श्रीदत्त प्रभूनी येवून त्यांना दर्शन दिले, आणि म्हणाले बाळ भिऊ नकोस हे तीर्थ घे आणि स्वहस्ते त्यांना तीर्थ पाजले. व सांगितले की भांडचात तीर्थ ठेवलंय ते रोज थोड थोड घे. म्हणजे लौकर बरा होशील व बरं वाटल्यावर घरी जा तुझी आई बाट पहात असेल तू अजून लहान आहेस. इतके बोलून श्री दत्तप्रभू अंतर्धनि पावले. नरहरीला जाग आली उठून पहातो तो तिथांचे भांडे शेजारीच होते. ते पाहून नरहरीला गहिवरुन आले. श्रीदत्तप्रभूच्यां कृपे बद्दल धन्यता वाटली. हळू-हळू बरं वाटल्यावर नरहरी परत घरी आई कडे आला. पण तेथे ते घरी न रहाता श्रीदत्त मंदिरात राहू लागले. त्या नंतर त्यांनी कृष्णा प्रदक्षिणा केली. कृष्णा प्रदक्षिणा करायची तर दाट अरण्यातून जावे लागते. त्यातला एक त्यांचा अनुभव इथे नमूद करावासा वाटतो. सद्गुरुचे स्मरण करत करत दाट अरण्यातून जात असता एकेदिवशी गर्द छायेतून एक वाघ वाटेवर आला, व त्यांचेवर किरण त्याने धरले. वाघाने किरण धरले तेव्हा आता आपला देह जाणार असे वाटले. मग गुरुमाउलीचे स्मरण करून घड डोळे मिटले. थोडचा वेळाने वाघ परतून झाडीत निधून गेला. संकटाचे निवारण सद्गुरुचे कृपेमुळे झाले असल्यामुळे धन्यता म्हणून पुन्हा त्यांनी मार्ग क्रमण सुरु केले. एवढचा कट्टाने कृष्णा प्रदक्षिणा पुरी करून महाराज परत आले. परत आले ते तंजावर येथे राहिले. ते तेथे श्री टेंबे स्वामीच्या मठात रहात असत. तपाचरण अव्यंत पवित्र वैराग्य, आनंदी स्वभाव, योगनिष्ठा, हया मुळे कीर्ती-परिमल हळूहळू सर्वत्र पसरू लागला. दत्तमहाराज मूर्तीमिंत प्रेमाची मूर्ती असल्यामुळे सर्वांचे ठिकाणी प्रेम करावे अशी त्यांची शिकवण होती. ईश्वर

सर्वं भरला आहे. म्हणून सर्वं जिवावर प्रेम करावे असा उपदेश ते करत असत पुढे ३ वर्षे तंजावर येथे राहून महाराज महाराष्ट्रात परत आले.

कोल्हापूर जवळ इस्लामपूर म्हणून गांव आहे. तेथे डॉ. श्री. म. वैद्य (भाऊराव) हे फार अधिकारी विभूती होवून गेले. डॉ. भाऊरावांचेवर पू. महाराजांचे फार प्रेम होते. त्यांच्या घरीच ते इस्लामपूरला आले की रहात असत. त्यांचेकडे श्री दत्त या वर श्री दत्तमहाराजांची प्रवचने महात्म होत असत. भाऊरावांचा परमार्थात फार अधिकार होता. डॉक्टर व्यवसाय असल्या-मुळे सर्वांशी अत्यंत प्रेमळ वागणूक असे. त्यांचेवर सर्वं गावाचा विश्वास होता.

श्री. पू. दत्तमहाराज आले की दर्शनाला सारा गाव लोटायचा. इस्लामपूर गावाचे पण पू. महाराजांचेवर फार प्रेम होते, आम्हा मुलांना ते आसने, स्तोत्रे, आरत्या वगैरे शिकवत असत. त्यांचे जवळ एक दत्ताची मूर्ती होती. मूर्ती फारच सुंदर व हसत मुखी आहे. पू. दत्तमहाराज फार प्रेमळ होते त्यांचे बद्दल कितीही लिहिले तरी संपणार नाही. मी लहानपणी त्यांना प्रत्यक्ष पाहिलेले आहे. त्यांनी आपला समाधी काल कित्येक दिवस अगोदर पुष्कळ लोकांना सांगितला होता. अष्टे मुक्कामी ते शेवटी रहात होते, तेथे तारदाळ-कर यांचे ओटीवर त्यांचे वास्तव्य होते. सौ. तारदाळकर ह्यांना ते आई मानत होते. ती दोघे आता हयात नाहीत. त्यांचे घरीच ठरल्या दिवशी स्नान संध्या करून पू. दत्तमहाराजांनी समाधी लावली. शके १८४५ फालगून शु. ६ गुरुवारी सायंकाळी आसनावर बसून 'ब्रह्मरंग' ला भेदन करून त्यांनी विदेह मुक्ती घेतली. सर्वं मंडळीनां खूपच दुःख वाटल. डॉ. भाऊराव वैद्यानां पू. महाराज गेल्या मुळे फार दुःख झाले.

त्याच अष्टे गावात सर्वं भक्तांनी मिळून त्यांचे समाधी मंदिर बांधले आहे. समाधीवर श्रीदत्तमूर्ती स्थापन केलेली आहे. खाली त्यांचे गुरुमाउलीचा फोटो आहे. मंदिर अत्यंत शांत आहे. कुणालाही अष्टे मुक्कामी जाऊन समाधीचे दर्शन ध्यायचे असेल, तर जरूर अष्टे येथे जाऊन दर्शन ध्यावे. अश्वीन शुद्ध प्रतिपदेला त्यांचा जर्मोत्सव करतात. आणि पुण्य तिथीचा उत्सव दर-साल फालगून शुद्ध ६ ला करतात. श्री. तारदाळकरांचे नातू योगिराज हे तेथील सर्वं व्यवस्था करतात.

साईंच्या उदीचे महात्म

—डॉ. रा. सी. कापडी
कोल्हापूर.

रमते राम आयोजी आयोजी ।
उदियांकी गोनियां लायोजी ॥

शिर्डीचे साईबाबा प्रेमात आले म्हणजे वरील पद्माचा एकच चरण घोळत घोळून भजनाच्या चालीवर म्हणत असत. भस्म, रक्षा, अंगारा, विभूती आणि उदी हे पांच शब्द अर्थाने समान आहेत. भगवान कैलासपती श्रीशंकर अंगाला रक्षा फासून स्मशानात वसत असत. त्यांचेच अनुकरण थोरथोर ऋशी मुनीनी केलेले आहे. रक्षा फासली म्हणजे थंडी वाच्या पासून देहाचे रक्षण होते. हा देखिल त्यातील हेतू असल्यामुळे अनेक गोसावी राख फासून थंडी वाच्या-तून फिरताना दिसतात.

लिंगायत पंथात विभूतीला महत्व आले. लिंगायत पंथीय जंगम लोक आमच्या लहानपणी शिधा गोळाकरण्याकरता जेव्हा घरोघर येत त्यावेळी अंगाच्याची पुडी हातावर ठेवून अंगारा आमच्या कपाळाला लावीत. त्यामुळे भूत बाधा होत नसे, सर्प चार हात दूर पळत असत असा समज होता.

माथा शोभे जटाभर ! अंगी विभूती सदर ! हे तुकाराम महाराजांच्या अभंगातील कडवे दत्ताचे वर्णन करताना म्हटले आहे त्यामुळे विभूती हा शब्द फार प्राचीन काळापासून रुढ असावा.

विभूती आणि उदी दोन्ही शब्द समान आहेत. पण शिर्डीच्या साईबाबांच्या अवतारा पासून सर्वांच्या तोंडी विभूती ऐवजी उदी हा शब्द प्रसिद्धीस आला. कर्नटिकातील अलिकडचे संत सत्य साईबाबां हे आपल्या सिद्ध हस्ताने उदी काढून देतात. पुट्टपूर्तीला प्रशांत निलयम नावाचे जे एक प्रार्थना मंदिर बांधले आहे त्यांत बसविलेल्या शिर्डीच्या साईबाबांच्या मूर्तीवर दसऱ्याच्या दिवशी हस्त कौशल्याने उदीचा अभिषेक करतात असे मी वाचले आहे.

अलिकडे शिर्डीच्या साईबाबांचे महात्म भारताच्या सर्व लहान मोठ्या शहरातून एवढेच नव्हे खेडोपाडी काना-कोपन्यातून वाढले असल्यामुळे बाबां-

ची उदी प्रत्येक भक्तांच्या घरात प्राणप्रिय झाली आहे. साईबाबांची उदी भक्तांच्या घरात सापडणार नाही असे एकही घर दिसणार नाही.

उदीयांकी गोणीयां लायोजी। असे जे सुरवातीला स्फटले आहे ते अगदी खरे आहे. मशिदीत जिला साईबाबांनी भक्ती भावाने द्वारकामाई हे नांव दिले तेथे रात्रिदिवस अखंड प्रज्वलीत असलेली धुनी किंती गोणी प्रसविली याची मोजदादच होणार नाही. गंगेच्या कन्याप्रमाणे दररोज उडी तयार होते तेवढी संपूर्णही जाते.

बेळगांव नजीक दत्ताचा अवतार बाळकुंदे महाराज यांनी स्थापन केलेल्या संस्थानाच्या परिसरात अशी अखंड प्रज्वलीत असलेली धुनी मात्र माझ्या पहाण्यात आली आहे. त्याशिवाय इतर कुठल्याही मंदिरात हे अग्नी-होम सांपडणार नाही. पारशांच्या धर्ममंदिरात मात्र असे अग्नी होम सतत पहाण्यात येते.

द्वारकामाईत धुनी सतत देटलेली असावी असा साईबाबांचा मानस असावा कारण शिर्डीच्या आसपास एकदा महामारी (कॉलरा) जोराने सुरु झाली होती. त्यावेळी शिर्डीवासियांनी बाबांच्या विचाराशिवाय वाहूरची कोणतीही वस्तु शिर्डीच्या वेशीतून आत आणण्याची मनाई केली. त्यावेळी धुनीची काष्ठ संपण्याचा संभव आला. अशावेळी बहूधा बाबाच्या प्रेरणेने एक लाकडाने भरलेला गाडा वेशीवर आला. गावकन्यानी गाडा आत आण-ण्यास मनाई केली. बाबांना ही बातमी लागताच बाबांनी आपले आसन सोडले आणि वेशीवर आले. बाबांना मनाई करण्याची कोणाची छातीच नव्हती गाडी मशिदीकडे आणून लाकडे उतरून धेतली. योग्य ती किमत त्या गाडी-वानाला मिळाली.

खरे म्हणजे बाबांनी शिर्डी हे वस्तीस्थान केल्यापासून शिर्डीत कोण-त्याही रोगाची महामारी, ग्रंथीज्वर वगैरे ची साथ पसरलेली कोणीही सांगू शकत नाही कारण सुरवातीलाच स्वतः गूह दर्ळून त्याचे पीठ जमलेल्या बायांकडून ओढ्यात टाकून प्रवाहावाटे ते वाहू दिले याचा अर्थ असा की? महामारी भरडून गव्हाच्या पीठाच्या द्वारे ओढ्याच्या पाण्यातून हाकून लावली. पुनः महामारीच काय कोणत्याही साथीची लागण शिर्डीत झाली नाही. साईबाबांचे शिर्डीगांवावर अमाप प्रेम हेच या गोष्टीवरून दिसून येते. बाबांनी शिर्डीला पंढरपूरापेक्षा जास्त महात्म आणले. साईबाबांच्या निर्विनानंतर तर भारतीयांच्या सर्व धर्म पंथीयांची दररोज जब्रप्रमाणे रिघ लागलेली आहे.

माधवराव देशपांडे ज्यांना लाडीक नावाने बाबा शामा म्हणत त्यांना एकदा सर्पदंश झाला. तो तावडतोब बाबांकडे धावला. तो मशिदीची पायरी चढणार इतक्यात नारतिंह अवतार घेऊन बाबा ओरडले "खबरदार भटुरडया वर चढलास तर, चल नीघ खाली उत्तर" शामा धावरला माऊलीकडे धावत आलो तीच माऊली शिंडकारीत आहे. आता धाव कोठे ध्यायची? तो क्षण-भर बाबांकडे पहात राहिला धीर करून वर चढून त्याने बाबांचे पाय धरले तावडतोब त्याच्या वेदना कमी झाल्या. वीष उतरले बाबांनी, त्याची समजूत घातली तू लहानपणी एका ब्राम्हणाच्या पोराला खूप चोपले होतेस त्याला आज मेल्यावर सर्प योंनी प्राप्त झाली आहे. त्याला उददेशून माझे सारे शब्द होते ही उदी घेऊन सर्पदंशाच्या ठिकाणी चोळ व पाण्यात घालून तीर्थ म्हणून प्राशन कर जा स्वस्थ रहा.

असाच माधवरावाच्या भावाच्या भावजयीवर प्रसंग आला होता. ती शिर्डीवाहेर साऊल विहीर नावाच्या निवासस्थानी रहात होती. अपरात्रीच माधवरावाचा धाकटा भाऊ शिर्डीस आला. त्याच्या पत्नीला प्लेगच्या गाठी उठल्या होत्या. ताप १०६ डिग्री होता. बाबांनी त्याला उदी देऊन परत पाठविले. त्याने उदी पाजून अंगाला चर्चून लावताक्षणीच घाम येऊन ताप निघाला प्लेगच्या गाठी जिरून गेल्या.

एकदा बाबांचे परमभक्त नानासाहेब चांदोरकर हे जामनगरला मामले-दार असतानां त्यांची मुलगी प्रसृती वेदना सहन न होऊन ओरडू लागली. पहिल्याच बाळंतपणी तिला घरी आणली होती. नानासाहेबांनी नवर्चंडिका यज्ञ मुरु केला आणि बाबांना आर्त स्वराने हाक मारली.

॥ अनन्या शिंतयन्तो मां येजना पर्युपासतेऽ ॥

या भगवंताच्या गीतेतील श्लोका आधारे नानासाहेबांनी मारलेली हांक फुकट कशी जाईल?

साईबाबांनी तर येथे मोठाच चमत्कार केला. त्याचवेळी खानदेशात जाणाऱ्या एका भक्ताजवळ उदी व आरती-आरती साईबाबां।

सौख्य दातारा जीव ही उतरून देऊन नानासाहेबांकडे पाठविले.

आज बालजीच्या तिरुपती खालोखाल शिर्डी हे आर्थिक दृष्ट्या श्रीमंत क्षेत्र आहे.

बाबांच्या उदीमुळे घडून आलेले चमत्कार

जे आत्मसोक्षात्कारी किंवा तत्व दर्शनीसंत आहेत. त्यांना सर्व सिद्धी आपोआप प्राप्त ज्ञालेल्या असतात. त्यांच्या घरी सर्व सिद्धी पाणी भरीत असतात. त्यांचा शब्द हीच सिद्धी.

ज्ञानेश्वर माऊळीने रेडचाकडून वेद वदविले. तीनशे वर्षांनंतर एकनाथ महाराजांनी देवळातील नंदीच्या जड मूर्तीकडून चारा खाण्यास लाविले. आणखी तीनशे वर्षांनी रामदास स्वामीने एका दलीताकडून रेषा ओलाडून आपले पूर्वयुष्याची जाणीव करून दिली, असले चमत्कार देव अवताराशिवाय होत नाहीत.

अलिकडील तीनशे वर्षांनंतर अक्कलकोट महाराज, सिद्धारुद्ध, साई बाबा, टेम्बे महाराज, पाटगावचे दादा महाराज वर्गेरे संत वरील कोटीतीलच होते व आहेतही.

साईबाबांच्या उदीने घडून आणलेले चमत्कार सहजासहजी घडत आलेले आहेत. उदीवर निष्ठा जडावी हा त्यामगील मूळ हेतू असून साई बाबांनी खुनी मार्फत हजारो गोणी उदी निर्माण केल्या व अजूनहि करीत आहेत. साईबाबा दररोज दोनप्रहरच्या आरतीनंतर स्वतः आपल्या हाताने जमलेल्या भक्तांना प्रसाद देत असत. त्याच प्रमाणे निरोप देताना भक्तानां उदी देष्यात येई. किंवहुना उदी दिल्यावरच शिर्डी सोङण्यास परवानगी मिळाली असे समजण्यात येई. रोगाने पिढीत संकट ग्रस्त लैकांना उदी देऊन सर्वांना चर्चून पाण्यातून पिण्यास देऊन, बाबा त्यांच्या आपदा नाहोशा करीत व उदीवरील शळा दृढ करीत.

नानासाहेबाकडे पाठ्यविलेला भक्त रामगीर गोसावी याला अपरात्री चाळीस गावच्या स्टेशनावर उतरावे लागले. तेथे टांगेवाल्याच्या रूपाने बाबा प्रगट होऊन टांग्यात बसवून जाताच नानासाहेबांच्या वाढचावर सोडून आपण गुप्त झाले. रामगीर गोसाव्याने आणलेली उदी अंगाला लोबून पाण्यास देताच मुलगी मुखरूप सुटली सर्वत्र आनंदीआनंद झाला. नानासाहेब चांदोरकर नी हें मनोमय जाणले. बाबांच्या या लीलेबद्दल साश्रुत्यनाने कौतुक करीत त्यांनी शतचंडी यज्ञ पूरा केला.

द्रोणदो वस्त्रहरणाच्या वेळी पांचाळीने श्री कृष्ण परमात्म्याला मारलेल्या हांकेप्रमाणेच ही नानासाहेबांची हाक होती. असल्या हांकेला भगवंत “वेषां नित्याभियुक्तांनां गोगक्षेत्र वहाम्यहम्”। या गीतेतील श्लोकाप्रसागे भक्तांचे भगवान लाड पुरवितो.

हया उदीच्या दोन चमत्कारा च्या गोष्टीवरून सर्वांची खात्री पटेल की उदीने अनेक चमत्कार घडविले आहेत व अजूनहि घडत आहेत.

दादासाहेब खापडे यांच्या मुलाला शिर्डीला येण्यास निघाले असता वाटेत प्लेणच्या गाठी उठल्या त्या मुलाची आई घावरी घुबरी झाली. बाबांनी आपली कफनी वर उचलून दाखवली त्या ग्रंथी आपल्या अंगावर घेऊन उदी पाजून मुलाच्या अंगावरील गाठी नाहीशा केल्या.

मुंबईचे प्रसिद्ध कांदंबरीकार नाथ माधव यांच्या तांबे घराण्यातील मुलाच्या अपस्काराच्या फीटस उदीने बन्या केल्या. हाड्यावरण, मूतखडा, नारू कफक्षय, पोटातील गांठ वगरे शारीरीक व्याधी भूतबाधा वगरे दविक उपाधी बाबांच्या उदीने नाहीशा झालेली अनेक उदाहरणे आहेत. साईसच्चरितांतील अध्याय ३३, ३४, ३६ मध्ये ती वाचकांनी वाचून आपली खात्री पटवून ध्यावी.

माझ्या एका मित्राच्या दोन्ही पायावर दीर्घकाळ इसब झाला होता. त्याने उदी पाण्यात कालवून पिऊन व त्या जाग्यावर वारंवर घासून रोग-मुक्त झाला. बाबांचे पटूशिंघ्य नाना चांदोरकर यांनी हाता जचळ उदी नसंताना उदीच्या ऐवजी रस्त्यावरची माती उचलून बाबांच्या नांचाने कपाळाला लावून रोग्याला रोग मुक्त केला. बाबांच्या फोटोंच्या चरणोजवळ लावलेल्या उदवत्तीच्या राखीने विचू दंश बरे केलेली उदाहरणे आहेत.

श्रीसाईलीला संस्थानचे कार्यकारी अधिकारी

श्री साईबाबा संस्थानचे कार्यकारी अधिकारी म्हणून उपजिल्हाअधि-
काऱ्यांच्या वरिष्ठ श्रेणीतील अधिकारी श्री. आर. डी. बने यांची नेमणूक
सेचानिवृत्तीनंतर करण्यात आली असून त्यांनी आपल्या पदाची सूत्रे दि. १-८-८४
रोजी हाती घेतली आहेत.

श्री. बने हे कोल्हापूरचे रहिवाशी आहेत मुंबई विद्यापीठाची पदवी
परिक्षा पहिल्या वर्गात उत्तीर्ण झाले नंतर त्यांनी प्रशासकीय सेवेत प्रवेश
केला. निरनिराळ्या जिल्हात उपजिल्हाअधिकारी म्हणून काम केले. पुणे येथे
निवासी उपजिल्हाअधिकारी व अँडशिनल डिस्ट्रिक्ट मॅजिस्ट्रेट म्हणून प्रदीर्घ
काळ काम केले आहे. ते प्रथम पासून धार्मिक वृत्तीचे आहेत. त्यांच्या आजवर
झालेल्या उत्कृष्ट सेवेचा व ज्येष्ठतेचा विचार करून सरकारने शिरडी
संस्थानाचा कारभार समर्थपणे व कार्यक्रमतेने सांभाळवा या दृष्टीने त्यांची
कार्यकारी अधिकारी म्हणून मुद्दाम निवड केली आहे.

माखीजानी साहेबांचे निधन

मा. श्रो. एन. आय. माखीजानी, जज्ज, सिटी सिव्हील कोर्ट, मुंबई^३
यांचे दिनांक ४-८-१९८४ रोजी अल्पशा आजाराने मुंबई येथे आकस्मात्
दुःखद निधन झाले. श्री साईबाबा संस्थानाचा कारभार मा. श्री माखीजानी
साहेब यांचे अधिपत्याखाली चालू होता.

मा. श्री. माखीजानीसाहेब हे एक निस्सीम साईभक्त होते. संस्थानच्या
कारभाराच्या प्रत्येक वावतीत आस्थेने लक्ष घालून साईभक्तांची जारतीत जास्त
सुखसोय करणे व संस्थानाचा विकास या बाबत सदैव प्रयत्नशील होते. त्यांच्या
मार्गदर्शनाखाली व आदेशानुसार संस्थानाची भरभराट तर आलीच तसेच
साईभक्तांच्या सुखसोयीही वाऽविल्या गेल्या.

त्यांच्या निधनाने एक निस्सीम साईभक्त, कुशल प्रशासक, मनमिळावू
स्वभावाचे उमदे व्यक्तिमत्व हरवले आहे.

त्यांच्या दुःखद निधनानिमित्त कायलियांना सुट्टी देण्यात येऊन मा.
नामदार श्री. एन. के. पारेख, न्यायमूर्ती, उच्च न्यायालय, मुंबई, औरंगाबाद
खंडपीठ यांचे उपस्थितीत शोकसभा घेण्यात आली. शोकसभेत मा. पारेख
साहेब, संस्थानाचे कोर्ट रिसीव्हर श्री. क. हि. काकरेसाहेब, कार्यकारी अधिकारी
श्री. रा. द. बने साहेब व शासकीय अधिक्षक श्री. द. चि. पाठकसाहेब यांनी
आणि संस्थानच्या सर्व सेवकांनी त्यांना श्रद्धांजली अर्पण केली.

त्यांच्या मागे पत्नी, एक मुलगा व दोन मुली आहेत.

श्री साईबाबा त्यांच्या आत्म्यास शांति व सदगती देवोत.

दयामयी श्री साईबाबा

—सौ. उमिला जोशी.

अँड. चारी यांचा बंगला,

गोरे पेठ, नागपूर ४४००१०.

नेमकी कोणत्या क्षणी मी साईबाबांना भजू लागले हे मला सांगता येत नाही. पण जेव्हांपासून त्यांच्याबद्दल श्रद्धा वाटू लागली. तेव्हां पासून त्यांच्याबद्दल साहित्याचे वाचन मी मनःपूर्वक केले. त्यावरून असे वाटते की अजूनहि परमेश्वराचे अस्तित्व आहे. पण श्रद्धा मात्र पाहिजे. आपण संकट-काळी तर त्यांच्याकडे धाव घेतोच पण नित्यनेमाने जर आपण त्याचे चिन्तन केले तर आपले मन शांत व समाधानी राहू शकते. त्यांच्याबद्दलची श्रद्धा दढ होण्यास मला खालील अनुभव काऱणीभूत झाला.

जीवनमरणाच्या सीमारेषेवर एक देवाशिवशय व संताशिवाय आपणास कोणी तारू शकत नाही. त्यावेळी देवच आठवतो. माझी ही अशीच स्थिती झाली माझे युट्रस प्रोलॅंस झाल्यामुळे डॉक्टरांनी मला मेजर ऑप-रेशन करावे लागेल असे सांगितले व मी मनातून घाबरूनच गेले मला सतत मरणक्केच दृश्य दिसू लागले. आपण यातून वाचू किंवा नाही ह्या विचाराने मी त्रस्त झाले. अशाप्रकारची ऑपरेशन्स म्हणजे काहीच नाही, सायन्सच्या प्रगतीमुळे त्यात मुळीच धोका राहिला नाही. वर्गेरे गोष्टी सांगून सर्वांनी माझे भय दूर करण्याचा प्रयत्न केला. मी पण निर्धारित झाल्यासारखे दाख-विले पण मनातून साईबाबांचा धावा सुरु केला. जेव्हा जेव्हा वेळ मिळेल तेव्हा साईबाबांचा जप सुरु झाला. मनःशांती साठी चमत्करांनी भरलेल्या मासिकांचे पारायण झाले.

आदल्या दिवशी डॉक्टरांनी सांगितले की उच्चा ऑपरेशन करावयाचे. मी पण न भिता साईबाबांवर भरवंसा ठेवून होईल तितका नामजप सुरु केला त्यादिवशी ऑपरेशन पूर्वीचे सर्व सोपस्कार झाले त्यावेळी मनोमन बाबांना प्रार्थना केली की ब्लडप्रेशर, हार्टबीट वर्गेरे सर्व नार्मल असू दे व कोणत्याहि प्रकारचा नैसर्जिक अडथळा न येता एकदाचे ऑपरेशन पार पडू दे कारण ऑपरेशन शिवाय दवाखान्यातून माझी सुटका नव्हती. दुसऱ्या दिवशी ब्लड डॉनेटर ही वेळेवर आले त्यांचे सहकार्य, डॉक्टरांचे कौशल्य, पण त्याहि पेक्षा उच्चतम अशी साईबाबांची आशिर्वादाची शक्ती ह्यामुळे ऑपरेशन यशस्वीरित्या पार पडले. आज या गोष्टीला सात महिने झाले माझी तब्येतू ठीक आहे. हा अनुभव लिहून घेणाऱ्या त्या दयामयी साईबाबास माझे शतशः प्रणाम ।

शिर्दीत अवतरला साईनाथ

श्री. राजेंद्र शंकर कदम
गणेश भुवन, शेट्ये चाळ,
सोवरंकर मार्ग रत्नागिरी.

० भारतामध्ये आतापर्यंत अनेक अवतार होऊन गेले. परंतु कोणत्याही अवताराने आपण अमुक एका देवाचा अवतार आहोत हे कधीच कोणाला स्वमुखाने सांगितलेले नाही. आपण कोण आहोत याची स्पष्ट कल्पना तर ते कधीच देत नाहीत. पण अप्रत्यक्षपणे सुद्धा तसा त्यांचा प्रयत्न दिसत नाही. देव अवतार घेतो, आपले कार्य करतो आणि देह ठेवतो.

इतर अवतारांप्रमाणेच शिरडीन्या साईबाबानीही आपण कोण आहोत हे कधीच कोणास सांगितले नाही किंवद्दुना ते कळू न देण्याची खबरदारी घेतली. त्यामुळे त्यांच्याही वाबतीत हचाच ठराविक मार्गाचा अवलंब करावा लागते.

श्रीसाईबाबांनी शिर्डीत अवतार घेतला. आपले सारे जीवन लोककल्याणार्थ वेचून १९१८ मध्ये त्यांनी निर्वाण केले! त्यांच्या मंगल नामस्मरणाने आणि पूजनाने नुस्ती शिर्डीच नव्हे तर सारा भारत पुनीत होत असल्याचे विराट दृष्य आज आपल्याला दिसत आहे. शिर्डीला बाबांच्या दर्शनार्थ येणाऱ्या असंख्य यात्रिकात आणि भक्तात एक प्रकारची अनाकलनीय अशी एकात्मता आढळते. प्रदेश, वेष, भाषा, धर्म यांत वरवर दिसणारी विभिन्नता साईच्या चरणा विलीन पावते, आणि आम्ही सारे भारतवर्षीय एक आहोत, आमचा आत्मा एक आहे. आमची हृदये एक आहेत असा साक्षात्कार इथे घडत्यावाचन रहात नाही.

नगर जिल्ह्यातील कोपरगावापासून सात आठ मैल दूर असलेल्या शिरडी नावाच्या एका छोट्या खेड्यामध्ये आज एका महान क्षेत्राचे, यात्रा स्थानाचे महत्व आणि श्रेष्ठत्व लाभलेले आहे. भारतातील लक्षावधी साईभक्तांना शिरडी हे “मायेचे माहेर” चाटू लागले आहे. १८५४ साली बाबा आपल्या वयाच्या सोळाव्या वर्षी औरंगाबादेहून शिरडीस आले. मिसऱ्यांद्वारा न फुटलेला एक बाळ फकीर. पण समोरच्या माणसाने पहाता क्षणी नवमस्तक व्हावे असे

प्रेमार्द मुखमंडल आणि दयार्द्र दृष्टी एवढ्या वयात विश्वाला गवसणी घालणारी ही वृत्ती कुठून आली ? कोणी शिकविली ?

असे हे बाबा ज्या शिर्डीत आले ती होती तरी कशी ? तर अगदी मागासलेली आणि अस्वच्छ पण बाबांना अशीच जागा हवी होती, की जिथे त्यांना पूर्ण एकांत मिळेल. बाबा खरे विदेही होते. कारण अन्न वस्त्र आणि निवारा या ज्या देहाच्या मुख्य गरजा त्या बाबांना मुळीच नव्हत्या. फाटके तुटके काही तरी वस्त्र पांघरून व यदृच्छ्या मिळेल ते खाऊन ते एका पडळ्या मशिदीत रहात. मग ज्यामुळे लोक या फकिराभोवती जमू लागले असे कोणते आकर्षण त्यांच्याजवळ होते ?

आपल्या जीवनातील अवघड समस्या आणि सुखदुःखे बाबांच्यापुढे मुक्त कंठाने सांगाचित म्हणजे आपल्याला संत्रस्त करणारे ऐहीक कोऱे सुटते. एवढेच नव्हे तर जीवनातील अक्षुण्ण उदासिनता जाऊन मनाला नव्हचैतन्याची संजीवनी मिळते, जीवनाचे उस्फूर्त आणि उत्कर्षदायक असे क्षितीज दिसू लागते. यावर आमची नितांत श्रद्धा आहे, आणि म्हणूनच वाहूल्या निखेळणी यात रमलेले मूळ आई दिसताच "आई आई" करीत तिच्याकडे धाव घेते तदृत या सप्तरंगी संसारात रमलेले आमचे मन बाबांची नुसती आठवण होताच "साई साई" करीत शिरडीकडे धाव घेऊ लागते.

बाबा आपल्या हयातीतच लोकांना उदी देऊ लागले होते. या उदीच्या अद्भूत प्रभावाच्या असंख्य कथा आहेत. आज बाबा देहाने आपल्यामध्ये नाहीत पण त्यांची उदी मात्र आहे. या उदीला मोठा अर्थ आहे. मनुष्याचा देह नश्वर आहे. तो नष्ट झाल्यानंतर उरते काय तर तीन चिमट्या राख. म्हणन या उदीच्या रूपाने मीच तुमच्याजवळ आहे असे बाबा सूचवीत आहेत. पण उदीरूपी औषधाला मुख्य अनुपान आहे श्रद्धेचे .

श्रीसाईबाबांच्या शिकवणीत श्रद्धा आणि सबुरी या दोन गोष्टीचे महत्व अपरंपार आहे. श्रद्धा आणि सबुरी हया सख्या बहिणी आहेत असे बाबांनी सांगितले आहे, आणि दोघींचेही एकमेकावर जीव की प्राण प्रेम आहे. ज्यांनी या दोघींनाही आपलेसे केले त्याला या जगात कसलीही उणीव भासणार नाही. श्रीसाईबाबांचा या दोन सद्गुणांच्या बाबतीत फार कटाक्ष आहे. यासाठी

आज बाबांचे पुण्यस्मरण करीत असता त्यांनी परोपरीने महती गायिलेल्या श्रद्धा व सबुरी या दोन्ही सद्गुणांची कास आपण धरू या.

बाबांची पुण्यतिथी प्रतिवर्षी यतें व जाते. दरवर्षी बाबांचा मार्ग चोखाळ—
यात आमचे पाऊल किंती पुढे पडले हे आपण पाहिले पाहिजे. आम्ही त्या
दुष्टीने स्वतःच्या आचरणावर बारीक नजर ठेवली पाहीजे. बाबांच्या ठायी
भाव पाहिजे, श्रद्धा पाहिजे. अर्थात त्यांनी जे जे सांगितले ते ते आचरणात
आणण्यासाठी आम्ही झटत राहिलो तरच बाबांचे पुण्यस्मरण केल्याचे फळ
आपल्या पदरात पडणार आहे. नाहीपेक्षा पुण्यतिथी येईल आणि जाईल.
आमच्यात काही एक बदल न होता आम्ही जेथे आहोत तेथेच राहू. पुण्यतिथी
दिन हा आम्हाला जागे करण्यासाठी येत असतो. तुम्ही चार दिवस उत्सव
करून मोकळे व्हावे यासाठी नाही. तेव्हा सांगायचे काय तर श्रद्धायुक्त
अंतःकरणाने बाबांच्या शिकचणीचे आम्ही स्मरण करू या. ती आचरणात
आणण्याची जास्तीत जास्त शिकस्त करू या.

प्रकाशनाच्या मार्गावर

श्री साईलेलेच्या कवी लेखकांचा प्रातिनिधीक साईगीत संग्रह

“साईगीत दरबार” भाग २ रा.

शे-पाऊणशे साईकवीलेखकांना फॉटो परिचय द्वारा प्रत्यक्ष भेटण्याची
सुवर्णसंधी मूल्य फक्त ६ रुपये M. O. ने खाळील पत्त्यावर
पाठवून आपली प्रत पोष्टाने घरपोच मिळवा.

पत्ता :— सौ. वर्षी हजारे, मा. व्यवस्थापिका, कृपाशू प्रकाशन, सी/६,
गुफादर्शन, फस्ट कार्टर रोड, बोरीवली (पूर्व) मुंबई-४०० ०६६.

जरी हे शरीर गेलो मी टाकून तरी मी धावेन भक्तांसाठी.....

-सौ. प्रतिमा प्रकाश उमचिंगी.

१४/७२७. खेरनगर

बांद्रा (पूर्व) मुंबई-४०० ०५१.

० या वाक्याची प्रचिती आम्हांला १९८२ ला झाली ती अशी. माझी दोन नंबरंची कन्या ६ वर्षांची, साधा ताप आत्याचे निमित्त झाले व तिच्या साठी संध्याकाळी औषध आणले. दुसऱ्या दिवशी गणेश चतुर्थी होती व घरात गणपती आणावयाचा असल्याने सर्वजण त्या सजावटीच्या गडबडीत होते. मी तिला औषध देण्यासाठी म्हणून बोलावले तर ती माझ्या हकेला ओ देईना. मला वाटले तिला झोप लागली असेल. म्हणून मी तिला उठवायला गेले तर (तिचे नाव योगिता) ती कुठे होती. तिचे दोन्ही डोळे उधडे व काहीही हालचाल न करता अशीच पडून राहीली होती. आम्ही सर्वजण हाका मारतोय पण ती ना उठली कि जागी होऊन ओळखलं कोणाला. माझे यजमान पते खेळत होते. ते व मी होतो त्या अवस्थेत तिला घेऊन डॉक्टरांकडे धावला. त्यांनी आम्हांला लगेच चिठ्ठी दिली व सांगितले की हिला सांताकुजला आशा पारेख हास्पीटलला न्या. कारण तिचा ताप डोक्यावर चढला आहे. पण थोड्याच वेळात ते म्हणाले थांबा मी प्रयत्न करतो. मला ८ वा महिना लागला होता व माझी अवस्था इतकी केचिलवाणी झाली होतीं की मी धावरून मला रडूही येईनासे झाले. मी मनातून फक्त माझ्या परम पुज्य बाबांना आळवीत होते “बाबा आज तुमची भक्त इतक्या संकटात असताना तुम्ही कुठ आहात बाबा”? मी फक्त बाबा माझे साईबाबा माझ्या लेकराला वाचवा म्हणत होते. ही गोष्ट घडली तेव्हा रात्री आठ वाजले होते व तब्बल १ तास डॉक्टर व त्यांचा स्टाफ प्रयत्नांची पराकाष्ठा करत होते. एका तासाने ती शुद्धी-वर आली तेव्हा डॉक्टरांनी सांगितले की हिला औषध न दिल्याने फोट आली व त्यात ती निळी होत गेली. त्यादिवशी मी डॉक्टरांच्या पाया पडले व म्हटले आज तुम्हीच माझ्या मुलीला वाचविलेत. त्या दिवशी माझे परम पुज्य साई-बाबा डॉक्टरांच्या रूपाने धावून आले. त्यांनी जर प्रयत्न केला नसता तर

कदाचित रस्त्यात जाता जाताच माझी मुळगी गेली असती. पण साई भक्तावर बाबा असं कधीही संकट येऊ दैत नाहीत. कदापी होऊ देणार नाहीत. त्यानंतर मी माझ्या मुळीला तशीच घेऊन मागच्या कॉलनीत गांधीनगर मध्ये बाबांचे देऊल आहे तेथे घेऊन गेलो व तिला बाबांच्या पायावर घातले व मी अक्षरशः माझ्या अश्रुंनी बाबांच्या पायांना स्नान घालून त्यांचे आभार मानले. बाबा आज तुम्ही होतात म्हणून माझी मुळगी वाचली.

असाच दुसरा अनुभव. त्या दिवशी पासून कुठलेही काम बाबांचे नाव घेतल्याशिवाय करत नाही. मला पुण्याला जायचे होते तेही पहिल्यांदाच जाणार होतो. पण आरक्षण केले नव्हते तरीही बाबांचे नाव घेऊन निघालो व काय आश्चर्य! बाबांच्या कृपेने गाडोत सुंदर जागा मिळाली व येतानाही त्रास झाला नाही. मी मनात बाबांचे आभार मानीत होते व त्यांना कोटी कोटी प्रणाम करत होते. बाबा खरचं तुम्ही जरी तुमच शरीर सोडून गेलात तरी भक्तांच्या संकटास घावून जाता. अगा या लाडल्या साई माऊळीला माझे कोटी कोटी साठांग दंडवत प्रणाम !

श्री साईबाबा संस्थान; शिरडी. जिल्हा अहमदनगर.

श्री. अरविंद नरहर ऊर्फ उत्तम कुलकर्णी (खडकीकर) तात्पुरते लिपिक; चौकशी कार्यालय यांना संस्थान सेवेतून काढून टाकण्यात आलेले आहे. तरी श्री साईबाबा संस्थानचे नावावर त्यांचेशी कोणताही ध्यवहार करू नये. त्यास संस्थान जवावदार राहणार नाही.